

**II Всеукраїнська студентська науково - технічна конференція "ПРИРОДНИЧІ ТА ГУМАНІТАРНІ НАУКИ.
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ"**

УДК 656.6: 93

Шаригіна О. - старший викладач

ПВНЗ Міжнародний університет бізнесу і права м. Херсон

**РОЛЬ МОРСЬКОГО ТРАНСПОРТУ ЧОРНОМОРСЬКО-
АЗОВСЬКОГО БАСЕЙНУ У ЗОВНІШНІЙ ТОРГІВЛІ РОСІЙСЬКОЇ
ІМПЕРІЇ (друга половина XIX – початок XX ст.)**

Науковий керівник: д.і.н., професор Сусоров В.Д.

Україна переживає складний період свого становлення як самостійної європейської держави. На даний момент вона реально відтворює свою державність, налагоджує власне господарське життя. Проте перехід від планових до ринкових стосунків є надзвичайно важким, пов'язаним з різноманітними рідкими труднощами. За даних умов важливим є звернення до регіонального фактору, відродження історичних регіонів української держави, їх традицій торгово-підприємницької діяльності європейського рівня. У цьому відношенні особливо показова історія торговельного флоту Чорноморсько-Азовського басейну.

Звичайно, у наявній літературі накопичено певний матеріал щодо цілої низки питань, різних аспектів проблеми виникнення та функціонування залізничного транспорту так чи інакше торкалися різні дослідники під час вивчення більш детальних або окремих суміжних проблем. Так, варто назвати праці М. Слабченка [1], І. Гуржія [2], В. Золотова [3], К. Дружиніної [4].

У пореформений період у Росії порівняно швидко розвивався капіталізм у промисловості, капіталістичного характеру набувало сільське господарство, в багато разів збільшилася залізнична мережа, невпинно зростав паровий річковий та морський транспорт, а разом з усім цим розширився й поглибився внутрішній ринок. Інтенсивний економічний розвиток забезпечив Росії широку, постійно зростаючу участь у зовнішній торгівлі з країнами Європи та Азії.

Торговельний флот Південної України відіграв велику роль у зовнішній торгівлі Росії другої половини XIX – початку XX ст. Через чорноморсько-азовські порти багато вивозилося зерна, особливо пшениці, лляного насіння, худоби, овечої вовни, необроблених шкір, яєць, цукру, спирту, сукна, мотузок, канатів, мила та ін.; ввозилась чимала кількість іноземних товарів, які поповнювали внутрішній ринок багатьох великоруських і українських міст.

На думку автора, це мало виключно важливе значення для подальшого економічного розвитку Півдня України, оскільки за допомогою чорноморського транспорту Україна зміцнювала економічні зв'язки з Кавказом, Східним Сибіром і Далекосхідним краєм, зв'язувалась з країнами Близького Сходу, а також Середземноморського побережжя. Важливу роль у цьому відігравали такі морські порти України, як Одеса, Миколаїв, Херсон і Бердянськ. Разом з тим, численні пережитки старого ладу, нестача капіталів в країні, а також активна конкуренція з боку закордонних фірм стримували подальший розвиток торговельного флоту Чорноморсько-Азовського басейну, наклали негативний відбиток на всю його діяльність.

Література:

1. Слабченко М.С. Матеріали до соціально-економічної історії України XIX ст.: В 3 т. – Харків: Держвидав України, 1927. – Т. 2. Очерки торгівлі и торгового капитализма. – 278 с.
2. Гуржій І.О. Україна в системі Всеросійського ринку 60-90-х років XIX ст. – К., 1968. – 191 с.
3. Золотов В.А. Внешняя торговля Южной России в первой половине XIX в. – Ростов-на-Дону, 1963. – 158 с.
4. Дружинина Е. Южная Украина в период кризиса феодализма, 1825-1860 гг. – М., 1981. – 183 с.